

การพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*

The Development of Self-Awareness of Undergraduate Students of
Northeastern Rajabhat Universities

ปรีดี ทุมเมฆ* สัญญา เคนาภูมิ เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร
Preedee Thummake, Sanya Kenaphoom, Saovalak Kosonkittiumporn
Preedee.2525@hotmail.com

บทคัดย่อ

การพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะตามวัตถุประสงค์การวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3) เพื่อทดลองและประเมินแนวทางการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้น (SEM: Structural Equation Model) โดยใช้โปรแกรมเอ็มพลัส (M Plus) และสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation) กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,100 คน ได้ปัจจัยที่นำไปใช้พัฒนาแบบบูรณาการ 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในตนเอง ปัจจัยด้านการเรียนรู้โดยการลงมือทำและปัจจัยด้านนโยบายจูงใจเพื่อพัฒนาศักยภาพในตนเองของนักศึกษาไปสู่การออกแบบกิจกรรมในการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งหมด 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมรู้จักตัวเอง วิเคราะห์ตนเอง เข้าใจตนเอง กิจกรรมคุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง กิจกรรมปรับบุคลิกภาพเพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง กิจกรรมต้นแบบของคนประสบความสำเร็จและตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองและกิจกรรมพัฒนาศักยภาพและความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง เพื่อให้เกิดการพัฒนาความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมที่ดีขึ้น

คำสำคัญ: ความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตร รม.ค. (รัฐประศาสนศาสตร์) คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Abstract

The research is divided into three stages according to the research objectives which are 1) to study the factors influencing the value of self-awareness to the undergraduate students in Rajabhat University in the Northeastern region, 2) to examine the guidelines to develop the value of self-awareness to the undergraduate students in Rajabhat University in the Northeastern region, and 3) to conduct the experiment and evaluate the guidelines to develop the value of self-awareness to the undergraduate students in Rajabhat University in the Northeastern region is analyzed with Structural Equation Model (SEM) with MPlus for windows and Pearson's Correlation. The populations were 1,100 students. From the analysis, there are 3 integrated factors: self-achievement motivation factor, active-learning factor, and motivating policy factor for self-potentiality developing. These three factors lead to the design of activities in enhancing self-esteem for undergraduate students. There are 6 activities: self-awareness activity/self-analysis/self-understanding, moral activity to developing self-esteem, personality development activity, successful model person activity, self-esteem knowledge giving activity, and the development of self-potentiality activity. These activities bring better understanding, attitudes, and behaviors.

Keywords: Self-Awareness, Undergraduate Students, Northeastern Rajabhat Universities

บทนำ

นักศึกษาเป็นกลุ่มวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต ซึ่งอยู่ระหว่างความเป็นวัยรุ่นกับความเป็นผู้ใหญ่ มักเกิดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ มากมายทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เป็นวัยที่ต้องเรียนรู้ถึงความเป็นตัวเอง และมักพบเจอปัญหาในชีวิตมากมาย ทั้งที่เป็นวิกฤติปัญหาทางสังคมในปัจจุบันที่มีผลกระทบต่อสังคมทุกระดับ นับตั้งแต่สังคมครอบครัวขยายไปสู่สังคมระดับชาติและไปถึงสังคมนานาชาติ และเป็นปัญหาสังคมที่ทุกประเทศวิตกกังวลและกำลังเผชิญอยู่ (โสภา ขปิลมันน์, 2542) ท่ามกลางกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วที่เกิดขึ้นนี้ ทำให้บุคคลขาดการเตรียมพร้อม ส่งผลให้เกิดปัญหาสุขภาพจิต การปรับตัวและการดำเนินชีวิต ตลอดจนปัญหาด้านสังคมต่าง ๆ มากมาย เช่น ความรุนแรงในครอบครัวและสังคม ปัญหายาเสพติด อาชญากรรม พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น ฯลฯ ทำให้การดำเนินชีวิตในครอบครัวขาดความรักความอบอุ่น ขาดความสัมพันธ์อันดี ส่งผลให้เด็กและเยาวชนขาดการพัฒนาบุคลิกภาพที่ดีและการเห็นคุณค่าในตนเอง (ณัฐมกล ชาญสาธิตพร และคณะ, 2545)

การตระหนักรู้คุณค่าในตนเอง จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2545 (ราชกิจจานุเบกษา, 2545) พบว่าการใช้คำว่า การเห็นคุณค่าในตนเองนั้นมีความหมายที่หลากหลาย และมีความหมายใกล้เคียงกับคำแปลในภาษาอังกฤษมากที่สุด ซึ่งหมายถึง การตัดสินใจคุณค่าในตนเองตามความรู้สึก เป็นการยอมรับในความสามารถ ความสำคัญ ความสำเร็จและความล้มเหลว มีอำนาจในการควบคุมตนเองด้วยความเชื่อมั่น ความคาดหวังและความกล้าหาญ (Brono, 1983 อ้างถึงใน, ธีระชัยยุทธธรรม, 2541) เป็นการตัดสินใจคุณค่าของตน (Self) และการแสดงออกในรูปของทัศนคติที่บุคคลนั้นมีต่อตนเอง (Mussen, Conger & Kagan, 1969) ซึ่งเป็นผลจากการที่บุคคลได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเชิงประจักษ์จากผู้อื่น โครงสร้างของตนจึงค่อยพัฒนาขึ้นเป็นภาพอันเกิดจากการรวมตัว

คุณค่าของตนเองที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ ซึ่งทรัพยากรมนุษย์เป็นส่วนสำคัญที่ต้องได้รับการพัฒนา เพื่อให้มีศักยภาพตามความรู้ความสามารถที่มี นำพาชีวิตประสบความสำเร็จและประเทศชาติเจริญก้าวหน้าต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประชากรในการวิจัยครั้งนี้มีหน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) เป็นปัจเจกบุคคล คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปีการศึกษา 2559 ทั้งหมด 11 แห่ง จำนวน 161,279 คน (สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาแห่งชาติ, 2559) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปีการศึกษา 2559 ทั้งหมด 11 แห่ง จำนวน 1,100 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973) โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย ซึ่งยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนที่ระดับ .05

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1 นี้ ได้แก่ 2.1 ตัวแปรอิสระ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ มิติด้านอาจารย์ผู้สอน ได้แก่ ความเป็นต้นแบบของอาจารย์ผู้สอนการเรียนรู้โดยการลงมือทำ และการติดตามเอาใจใส่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง มิติด้านมหาวิทยาลัย ได้แก่ การจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาอย่างต่อเนื่องการสนับสนุนให้นักศึกษาพัฒนาตนเองและนโยบายมุ่งใจเพื่อพัฒนาศักยภาพในตนเอง 2.2 ตัวแปรคั่นกลาง ซึ่งเป็นปัจจัยเชิงเหตุและผล คือ มิติด้านภูมิหลังของนักศึกษา ได้แก่ กระบวนการกล่อมเกลาก่อนเข้าเรียนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในตนเอง และความคาดหวังในเป้าหมายของชีวิตและ 2.3 ตัวแปรตาม ซึ่งเป็นปัจจัยผลลัพธ์ คือ ผลสำเร็จของการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยวัดจากความรู้ เจตคติและพฤติกรรม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1 ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยร่างข้อคำถามภายใต้การควบคุมและให้คำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้ให้ข้อมูล คือ เพศ อายุ จำนวนพี่น้องในครอบครัว สภาพครอบครัว ที่พักอาศัย รูปแบบการศึกษาก่อนระดับปริญญาตรี และมหาวิทยาลัยที่กำลังศึกษา โดยให้เลือกคำตอบที่มีอยู่แล้วและเติมคำในช่องว่างที่กำหนดให้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 มิติ 9 ด้านซึ่งเป็นปัจจัยส่งผลลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านเจตคติและพฤติกรรม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับการแปลผล

คะแนนระดับเกี่ยวกับความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แปรผลโดยนำมาจัดระดับ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ซึ่งได้มาจากการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ย (รังสรรค์ สิงห์เลิศ, 2558) ดังนี้

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1 นี้ ผู้วิจัยกำหนดวิธีการตรวจสอบเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือวัด โดยมีขั้นตอน ดังนี้ 1) แบบสอบถามต้องผ่านการพิจารณาด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ความหมายและการใช้ภาษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ และทำการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค (Index of Item Objective Congruence: IOC) (รังสรรค์ สิงห์เลิศ, 2558) ว่าข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่นำมาศึกษาทั้ง 5 ปัจจัย นั้น เป็นข้อคำถามที่ตรงกับสิ่งที่ต้องการวิจัย มีความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาเชิงทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์และกำหนดไว้เป็นนิยามศัพท์หรือไม่ โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน 2) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบเชิงเนื้อหาแล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน 3) นำข้อมูลมาวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้เทคนิค (Item-Total Correlation) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมของแบบสอบถามรายข้อ 4) นำข้อที่ได้ตามเกณฑ์มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) (รังสรรค์ สิงห์เลิศ, 2558) เท่ากับ .953 5) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปพบอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญคณะเดิม เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ หากได้รับความความเห็นชอบก็จะนำไปจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนทุกด้าน ผู้วิจัยจะดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

4.1 ขออนหนังสือรับรองและแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามเสนอไปยังอธิการบดี ทั้ง 11 มหาวิทยาลัยเพื่อขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามส่งให้นายกสโมสรแต่ละมหาวิทยาลัย นำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักศึกษา โดยผู้วิจัยจะทำการชี้แจงก่อนลงมือเก็บข้อมูล หากคำถามใดมีปัญหา ก็จะอธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ที่จะนำไปวิเคราะห์ต่อไปโดยได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 1,100 ชุด คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data) การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยในระยะที่ 1 นี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดมาจัดหมวดหมู่ และบันทึกคะแนนแต่ละข้อในรูปแบบรหัส (Coding Form) จากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดไปวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อทดสอบสมมติฐานเชิงทฤษฎีชั่วคราวที่สร้างขึ้นก่อนการวิจัย

5.1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไป สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ความถี่และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 สถิติวิเคราะห์ เพื่อทดสอบสมมติฐานในการวิจัย ใช้การวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้างโดยใช้โปรแกรมเอ็มพลัส (MPlus) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (Level of Significant .05)

การวิจัยระยะที่ 2 เพื่อสร้างแนวทางพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. **ด้านประชากร** ที่ใช้ในการวิจัยกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการทางด้านการศึกษานักวิชาการกองพัฒนานักศึกษา และตัวแทนนักศึกษา จำนวน 20 คน โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

2. **ด้านพื้นที่** สร้างแนวทางพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ใช้ห้องประชุมบัวพิสุทธิ์ 1 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี เพื่อใช้ในการในระดมความคิดเห็น

3. **ด้านเวลา** การสร้างแนวทางพัฒนาจากผู้เชี่ยวชาญในช่วงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2559

4. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 2 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากสถิติของการวิจัยระยะที่ 1 มาสร้างเป็นร่างแนวทางพัฒนาภายใต้แนวคิดทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์ โดยอาศัยข้อมูลจากผลการวิจัยระยะที่ 1 และแนวคิดทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์ ภายใต้การควบคุมและให้คำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นทำการสร้างแนวทางพัฒนาที่เหมาะสม ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ และตัวแทนกลุ่มเป้าหมาย

แบบสัมภาษณ์เรื่อง แนวทางพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยสัมภาษณ์จากผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการทางด้านการศึกษานักวิชาการกองพัฒนานักศึกษา และตัวแทนนักศึกษา จำนวน 20 คน

5. **การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data)** การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยในระยะที่ 2 นี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไป จัดการประชุมปฏิบัติการ (Workshop) โดยการนำปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (Level of Significant .05) ทั้งหมด 7 ปัจจัย ที่ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ผลทางสถิติ มาเสนอที่ประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) โดยเน้นกับกลุ่มที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholders) ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ใช้เวลาในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ 1 วัน เพื่อร่วมกันวิพากษ์และนำผลการเสนอแนะมาปรับปรุงเป็นแผนการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การวิจัยระยะที่ 3 เพื่อทดลองและประเมินการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. **กลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย** คือ ตัวแทนนักศึกษา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 2/ 2559 จำนวน 150 คน โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผู้วิจัยมีเหตุผลในการเลือกเป็นกลุ่มทดลองคือ เป็นพื้นที่ปฏิบัติงานของผู้วิจัยเอง ทำให้สามารถเข้าถึงและขอความร่วมมือในการทดลองใช้พัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีได้

2. **ด้านพื้นที่** ผู้วิจัยใช้คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

3. **ด้านเวลา** ทดลองกับตัวแทนนักศึกษาและประเมินการพัฒนาจากผู้เชี่ยวชาญในช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2559-กุมภาพันธ์ พ.ศ.2560

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 แบบสอบถามแบบรวบรวมข้อเสนอแนะและคำวิจารณ์ เสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ผู้วิจัยนำผลจากการวิจัยใน ระยะที่ 1 และ 2 เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเป็นไปได้และให้ข้อเสนอแนะ

4.2 แบบทดสอบวัดความรู้ในเรื่องความตระหนักรู้คุณค่าในตนเองก่อนทดลองกับกลุ่มทดลอง (Pre-test) และหลังทดลองกับกลุ่มทดลอง (Pos - test) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเป็นไปได้และให้ข้อเสนอแนะ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data) การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยในระยะที่ 3 นี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไป การประเมินการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ตัวแทนนักศึกษา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 150 คนจาก 6 กิจกรรม ดังนี้ 1) กิจกรรมรู้จักตัวเอง/วิเคราะห์ตนเอง/เข้าใจตนเอง 2) กิจกรรมคุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง 3) กิจกรรมปรับบุคลิกภาพเพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง 4) กิจกรรมต้นแบบของคนประสบความสำเร็จและตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง 5) กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง 6) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพและความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองเป็นการประเมินก่อนและหลังการทดลอง กำหนดระยะห่าง 3 เดือน และนำผลการทดลองมาวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปรตามแบบวัดซ้ำ (Repeated Measures Multivariate Analysis of Variance: Repeated Measures MANOVA)

สรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลการวิจัย พบว่า เส้นทางอิทธิพลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่เป็นตัวแปรพยากรณ์ ที่ได้จากการศึกษาเอกสารและการวิจัยมีทั้งสิ้น 9 ตัวแปร ดังนี้ กระบวนการกล่อมเกลาศาสดาครูเรือนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในตนเองความคาดหวังในเป้าหมายของชีวิตความเป็นต้นแบบของอาจารย์ผู้สอนการเรียนรู้โดยการลงมือทำการติดตามเอาใจใส่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่องการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาอย่างต่อเนื่องการสนับสนุนให้นักศึกษาพัฒนาตนเองและนโยบายจูงใจเพื่อพัฒนาศักยภาพในตนเองของนักศึกษา เมื่อนำเข้าสมการเชิงโครงสร้าง เพื่อตรวจสอบความตรงของตัวแบบจำลองสมมติฐาน ซึ่งมีค่าสถิติเป็นไปตามเกณฑ์ดัชนีความกลมกลืนของตัวแบบ พบว่ามีตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรง และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้น (SEM : Structural Equation Model) โดยใช้โปรแกรมเอ็มพลัส (MPlus) และสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation) มีอยู่ 3 ปัจจัยคือมิติด้านภูมิหลังของนักศึกษา: แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในตนเองมิติด้านอาจารย์ผู้สอน: การเรียนรู้โดยการลงมือทำและมิติด้านมหาวิทยาลัย: นโยบายจูงใจเพื่อพัฒนาศักยภาพในตนเองของนักศึกษา

2. แนวทางพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ได้แนวทางการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองจำนวน 3 แนวทาง คือ 1) แนวทางพัฒนามิติด้านภูมิหลังของนักศึกษา: แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในตนเอง 2) แนวทางพัฒนามิติด้านอาจารย์ผู้สอน: การเรียนรู้โดยการลงมือทำ 3) แนวทางพัฒนามิติด้านมหาวิทยาลัย: นโยบายจูงใจเพื่อพัฒนาศักยภาพในตนเองของนักศึกษาแนวทางการพัฒนาตัวแปรที่มีอิทธิต่อความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือจาก 3 มิตินี้ได้กิจกรรมในการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองแบบบูรณาการทั้งหมด 6 กิจกรรม ดังนี้ กิจกรรมรู้จักตัวเอง/วิเคราะห์ตนเอง /เข้าใจตนเอง กิจกรรมคุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง กิจกรรมปรับบุคลิกภาพเพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง กิจกรรมต้นแบบของคนประสบความสำเร็จและตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง กิจกรรมพัฒนาศักยภาพและความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง

3. ทดลองและประเมินการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้วิจัยนำแนวทางการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง จาก 3 มิตินี้ได้กิจกรรมในการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองแบบบูรณาการทั้งหมด 6 กิจกรรมที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 2 ไปทดลองดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาที่ได้ในการวิจัยระยะที่ 2 กับกลุ่มทดลองคือ นักศึกษาที่ลงรายวิชาเรียนวิชามนุษยสัมพันธ์ ในภาคการศึกษาที่ 2/2559 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี จำนวน 150 คน กำหนดให้มีการประเมินผลก่อนและหลังการดำเนินงานตามแนวทางการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าหลังการทดลองนักศึกษาได้มีการพัฒนาความรู้ เจตคติและพฤติกรรมที่ดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเครื่องมือวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุดให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเป็นไปได้และให้ข้อเสนอแนะ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาแบบจำลองปัจจัยที่ส่งผลต่อความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานการวิจัยว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 3 มิติ 9 ปัจจัยพบว่า เส้นทางการอิทธิพลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีอิทธิพลทางตรงมีอยู่ 3 ปัจจัยคือมิติด้านภูมิหลังของนักศึกษา: แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในตนเองมิติด้านอาจารย์ผู้สอน: การเรียนรู้โดยการลงมือทำและมิติด้านมหาวิทยาลัย: นโยบายจูงใจเพื่อพัฒนาศักยภาพในตนเองของนักศึกษา 1. ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในตนเองแนวทางการพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์หรือความสำเร็จเริ่มจาก “ความขาด” หรือ ความไม่มี ความยากไร้ที่ประสบมาตั้งแต่วัยเด็ก ซึ่งมีหลักการไว้ดังนี้ รัตนะ ปัญญาภา (2559) 1) ให้ปัญหาอุปสรรคหรือความทุกข์เป็นแรงบันดาลใจ 2) เผชิญกับชีวิตอย่างตื่นตัวและมองโลกในแง่ดี ไม่กลัวที่เจอกับปัญหา หรือความทุกข์ใด ๆ 3) ใช้บทเรียนชีวิตสอนและกระตุ้นเตือนตัวเอง เรียนรู้จากความผิดพลาด ผู้วิจัยพบว่า การเรียนรู้ศึกษาประวัติ การทำงาน และผลงานของบุคคลที่เป็นแรงบันดาลใจ ทั้งที่รู้จักเป็นการ

ส่วนตัว และบุคคลที่มีชื่อเสียง เรียนรู้การทำงานของบุคคลที่เป็นที่รักเช่นบิดามารดาที่ผ่านความลำบากในการสร้างชีวิตมาจนประสบความสำเร็จ และมองให้เป็นแบบอย่างและแรงบันดาลใจในการทำงานวางแผนชีวิตให้ชัดเจน และต้องยึดเป้าหมายนั้นให้

2. ปัจจัยด้านนโยบายมุ่งใจเพื่อพัฒนาศักยภาพในตนเองของนักศึกษา นโยบายส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง มาลีไชยเสนา (2559) นักศึกษาจะเกิดคุณสมบัติสำคัญ คือ “ความเชื่อในอำนาจตน” คือ เชื่อในพลังอำนาจภายในจิตใจของตนเอง ว่า ผลดีหรือผลเสียต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองนั้น มีสาเหตุมาจากการกระทำของตนเอง เป็น “ผู้มีความเชื่อในอำนาจตน” กล่าวคือ ถ้าคิดถ้าทำในทางที่สร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นในตนเองในทาง ทำอย่างไรนักศึกษาจะมีลักษณะมุ่งอนาคต คือ มีวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิตและรู้จักคิดถึงอนาคตตั้งแต่ยังเป็นวัยรุ่นเห็นผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล ผู้วิจัยพบว่า ศักยภาพที่แท้จริงภายในตนเอง รักที่จะทำอะไร ถนัดอะไร ทำอะไรแล้วมีความสุข หลังเข้าเรียนมหาวิทยาลัยการพัฒนา นโยบายมุ่งใจเพื่อพัฒนาศักยภาพในตนเองของนักศึกษาสามารถทำได้ตามแนวทาง ดังนี้

- 1) มหาวิทยาลัย (โดยฝ่ายวิชาการ) ต้องประสานกับคณะและหลักสูตร ร่วมกำหนดนโยบายสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาศักยภาพของนักศึกษา
- 2) มหาวิทยาลัยส่งต่อนโยบายสู่คณะ คณะส่งต่อนโยบายสู่หลักสูตร หลักสูตรนำนโยบายปฏิบัติสู่นักศึกษา
- 3) นโยบายอาจกำหนดทั้งในระดับมหาวิทยาลัย คณะ และหลักสูตร รวมทั้งสโมสรนักศึกษาและองค์การบริหารนักศึกษาด้วย
- 4) การพัฒนานโยบายอาจนำผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholders) เข้ามามีส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนา ทั้งชุมชน ผู้ประกอบการ (นายจ้าง) และครอบครัวของนักศึกษาด้วย

3. ปัจจัยด้านการเรียนรู้โดยการลงมือทำ วินัย จำปออ่อน (2559) การเรียนรู้โดยการลงมือทำ หรือ Learning by Doing มีความสัมพันธ์กับ “การเรียนรู้แบบใฝ่รู้ (Active Learning)” เป็นการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะความคิดระดับสูงอย่างมีประสิทธิภาพช่วยให้ผู้เรียนวิเคราะห์สังเคราะห์และประเมินข้อมูลในสถานการณ์ใหม่ได้ดีในที่สุดจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจจนสามารถชี้นำตลอดชีวิตในฐานะผู้ฝึกฝนการเรียนรู้ นิศานาจ โสภภาพล (2559) การเรียนรู้แบบใฝ่รู้ ถือได้ว่าเป็นการเรียนรู้ที่ต้องการกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองผ่านการจัดการตนเองให้ความรู้และช่วยพัฒนาเพื่อนร่วมชั้นซึ่งจะก่อให้เกิดการสร้างสรรคพัฒนาความรู้ความเข้าใจและทักษะที่หลากหลายเป็นกระบวนการที่ประณีตรัดกุมและผู้เรียนได้รับประโยชน์มากกว่าการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับความรู้ ผู้วิจัยพบว่า การพัฒนาการเรียนรู้โดยการลงมือทำควรออกแบบ/พัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตร นอกจากจะมีแนวคิดทฤษฎีที่ต้องให้นักศึกษาเรียนแล้ว จะต้องเน้นกระบวนการเรียนรู้โดยการลงมือทำไปพร้อม ๆ กันด้วย การจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้ควรเน้น วิธีการแบบ Problem-based Learning และ Project-based Learning เน้นทักษะที่จะก่อให้เกิดการลงมือทำเอง เพื่อเพิ่มศักยภาพการทำงาน และแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง เพื่อเพิ่มทักษะการดำเนินชีวิต จัดให้มีการประเมินกระบวนการเรียนรู้ (Process of Learning) เพื่อประเมินผลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพของนักศึกษาทั้งงานกลุ่ม ในด้านการวางแผนและการปฏิบัติงานตามแผน โดยมีการประเมินผลเป็นระยะๆ รวมทั้งการประเมินผลงานที่ได้ จากนั้นจึงนำผลการประเมินไปใช้เป็นแนวทางปรับปรุงการประเมินการปฏิบัติ/การทำงาน (Performance) สามารถประเมินทั้งการใช้เหตุผล ทักษะและศักยภาพการประเมินผลผลิต (Product) กล่าวคือ ประเมินผลการเรียนรู้ (เชิงวิชาการ) และผลิตผล (ทั้งผลงานที่สามารถวัดได้ในเชิงรูปธรรม และสังเกตได้ในเชิงนามธรรม) สรุปถอดบทเรียน เพื่อให้นักศึกษานำไปเป็นหลักในการแก้ไขปรับปรุงและต่อยอดชีวิตให้ดีขึ้น และพัฒนาศักยภาพในตนเองให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ

2. แนวทางพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้แนวทางการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองจำนวน 3 แนวทาง คือ 1) แนวทางพัฒนามิติด้านภูมิหลังของนักศึกษา : แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในตนเอง 2) แนวทางพัฒนามิติด้านอาจารย์ผู้สอน : การเรียนรู้โดยการลงมือทำ 3) แนวทางพัฒนามิติด้านมหาวิทยาลัย : นโยบายจูงใจเพื่อพัฒนาศักยภาพในตนเองของนักศึกษา แนวทางการพัฒนาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือจาก 3 มิติดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองแบบบูรณาการทั้งหมด 6 กิจกรรม ดังนี้ 1) กิจกรรมรู้จักตัวเอง/วิเคราะห์ตนเอง/เข้าใจตนเอง 2) กิจกรรมคุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง 3) กิจกรรมปรับบุคลิกภาพเพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง 4) กิจกรรมต้นแบบของความสำเร็จและตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง 5) กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง 6) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพและความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง

3. ผลการทดลองและประเมินการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

โดยการเปรียบเทียบก่อนและหลังการใช้แนวทางการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ **3.1 การพัฒนาปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในตนเอง** จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์, (2555) ได้กล่าวถึงการพัฒนาตามทฤษฎีของพุทธศาสนา ตามทฤษฎีของพุทธศาสนา การพัฒนาตรงกับคำว่า “ภาวนา” ซึ่งหมายถึง การทำให้เจริญงอกงาม ถึงอย่างไรก็ตาม คำว่า “การพัฒนา” ในที่นี้เป็นคำที่กำหนดให้มีคุณค่า และตามหลักการของพุทธศาสนา การพัฒนาจะต้องดำเนินไปพร้อม ๆ กัน 4 ทาง คือ 1) การพัฒนาทางด้านกายภาพ (Physical Development) 2) การพัฒนาทางด้านศีลธรรม (Moral development) 3) การพัฒนาทางด้านจิตใจ หรือทางด้านอารมณ์ (Spiritual or Emotional Development) 4) การพัฒนาทางด้านสติปัญญา (Intellectual Development) ผู้วิจัยได้ใช้แนวทางในการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองด้านนโยบายจูงใจเพื่อพัฒนาศักยภาพในตนเองของนักศึกษา จำนวน 3 กิจกรรม คือ **กิจกรรมรู้จักตัวเอง/วิเคราะห์ตนเอง / เข้าใจตนเอง**จากการสังเกตการณ์หลังการทดลองนักศึกษาได้นำเสนอข้อมูลอดีต-ปัจจุบัน-อนาคตของตนเอง ทำให้รู้จักตนเอง วิเคราะห์ตนเอง และเข้าใจความเป็นตนเองมากขึ้น และพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนตนเองให้ดียิ่งขึ้น **กิจกรรมคุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง** จากการสังเกตการณ์หลังการทดลองนักศึกษามีความพฤติกรรมที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม สำรวมกาย วาจา ใจ และประพฤติปฏิบัติตนตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ **กิจกรรมปรับบุคลิกภาพเพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง** จากการสังเกตการณ์หลังการทดลองนักศึกษามีบุคลิกภาพที่ดี รู้จักปรับปรุงตนเอง ทำให้นักศึกษาเกิดความมั่นใจและมีบุคลิกภาพที่ดี **3.2 การพัฒนาปัจจัยด้านการเรียนรู้โดยการลงมือทำ** (ณัชนัน แก้วชัยเจริญกิจ, 2550) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางของ Active Learning ดังนี้ 1) จัดให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน 2) สร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วมและการเจรจาโต้ตอบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน 3) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นพลวัต ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมรวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ผู้วิจัยได้ใช้แนวทางในการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองด้านนโยบาย

มุ่งใจเพื่อพัฒนาศักยภาพในตนเองของนักศึกษา จำนวน 2 กิจกรรม คือ **กิจกรรมต้นแบบของคนประสบความสำเร็จและตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง** จากการสังเกตการณ์หลังการทดลองนักศึกษาได้ศึกษาและเรียนรู้จากคนที่เป็ต้นแบบในด้านการประสบความสำเร็จในชีวิต รู้ถึงแนวคิด หลักการ วิธีการในการประสบความสำเร็จ และเป็นแรงบันดาลใจในการปฏิบัติต่อไป **กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง** จากการสังเกตการณ์หลังการทดลองนักศึกษามีพัฒนาการและความรู้ที่ดีขึ้นเกี่ยวกับความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง และ **3.3 การพัฒนาปัจจัยด้านนโยบายมุ่งใจเพื่อพัฒนาศักยภาพในตนเองของนักศึกษา (Maslow, 1970)** กล่าวว่า มนุษย์เราทุกคนต่างพยายามดิ้นรนเพื่อต่อสู้สู่จุดหมายของ ตนเอง แต่เนื่องจากการที่มนุษย์มีความแตกต่างกัน ฉะนั้นการที่จะได้รับการตอบสนองถึงขั้นไหนย่อมขึ้นอยู่กับศักยภาพของแต่ละบุคคล ขั้นที่ 3 ความต้องการทางสังคม (Social Needs) ได้แก่ ความต้องการการยอมรับการเข้าเป็นสมาชิก การให้ความรัก การให้อภัย และความเป็นมิตร ขั้นที่ 4 ความต้องการการยอมรับนับถือและเห็นว่าตนเองมีคุณค่าต่อสังคม (Esteem or Ego Needs) (ดวงกมล ทองอยู่, 2557) การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นการตัดสินใจคุณค่าของตนเองและแสดงออกในรูปแบบของทัศนคติที่บุคคลนั้นมีต่อตนเอง การเห็นคุณค่าของตนเองจึงเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการตัดสินใจเลือกปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ผู้วิจัยได้ใช้แนวทางในการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองด้านนโยบายมุ่งใจเพื่อพัฒนาศักยภาพในตนเองของนักศึกษา จำนวน 1 กิจกรรม คือ **กิจกรรมพัฒนาศักยภาพและความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง** จากการสังเกตการณ์หลังการทดลองนักศึกษาได้แสดงความสามารถตามความถนัด พัฒนาศักยภาพและความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

การพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประกอบด้วย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในตนเอง นโยบายมุ่งใจเพื่อพัฒนาศักยภาพในตนเองของนักศึกษา การเรียนรู้โดยการลงมือทำ เป็นการวิจัยเพื่อ พัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพราะฉะนั้นนักศึกษาเป็นทรัพยากรบุคคลที่จะเป็นอนาคตของชาติต่อไป การทำให้นักศึกษาระดับปริญญาตรีในคุณค่าของตนเอง จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ เพราะจะเป็นการพัฒนาด้านความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมที่ดีให้แก่นักศึกษา

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการเก็บข้อมูลเฉพาะพื้นที่การวิจัย ทำให้ข้อมูลที่ได้รับมีข้อจำกัดเนื่องจากเป็นข้อมูลเฉพาะกลุ่ม ควรมีการศึกษาในพื้นที่อื่นเพื่อเป็นการเปรียบเทียบได้ว่า ผลการวิจัยสอดคล้องหรือแตกต่างกันอย่างไร อันจะนำมาซึ่งองค์ความรู้ใหม่ ๆ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

2.2 การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้มีการปฏิบัติเกี่ยวกับความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัย

ราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสมควรที่จะมีการศึกษาบุคคลที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม ผู้ปกครองนักศึกษา อาจารย์ เจ้าหน้าที่ หรือบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรที่จะศึกษาเพิ่มเติมว่าการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองผู้ที่เกี่ยวข้องมีความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองที่เกิดประสิทธิผลเป็นอย่างไร

2.3 โดยบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งแตกต่างกัน ควรมีการศึกษาอย่างเจาะลึกในมหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่ง เพื่อให้ได้การพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เหมาะสมสำหรับมหาวิทยาลัยนั้น ๆ

2.4 ควรมีการศึกษาการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีกับกลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานอื่นในมหาวิทยาลัย เช่น ฝ่ายกิจการนักศึกษา ฝ่ายการเงิน ฝ่ายพัฒนาบุคลากร โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากร ผู้บริหาร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองได้อย่างถูกต้อง

เอกสารอ้างอิง

- จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์. (2555). *สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, สำนักอธิการบดี.
- ณัชนัน แก้วชัยเจริญกิจ. (2550). *บทบาทของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมและวิธีการปฏิบัติตามแนวทางของ Active Learning*. สืบค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม 2552, จาก <http://www.itie.org>.
- ณัฐกมล ชาญสาธิตพร และคณะ. (2545). *สัมพันธภาพในครอบครัว การยอมรับจากเพื่อน กับ การเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยรุ่นตอนต้น*. วารสารสาธารณสุขศาสตร์, 32(2), หน้า 129-139.
- ดวงกมล ทองอยู่. (2557). *แนวทางการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นตามทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตน*. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์, 4(2), 1-12.
- ธีระ ชัยยุทธธรรม. (2541). *กระบวนการให้คำปรึกษาแบบเกสตัลท์*. วารสารแนะแนว, 25(131), 58-65.
- นิตานาจ โสภานพ. (2559, 10 พฤศจิกายน). อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. สัมภาษณ์.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2545. (2545, 19 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. หน้า 30-45.
- มาลี ไชยเสนา. (2559, 10 พฤศจิกายน). อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. สัมภาษณ์.
- รังสรรค์ สิงห์เลิศ. (2558). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- _____. (2558). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- รัตน์ ปัญญาภา. (2559, 10 พฤศจิกายน). อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. สัมภาษณ์.
- วินัย จำปาอ่อน. (2559, 10 พฤศจิกายน). อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. สัมภาษณ์.

โสภา ขปิลมันน์. (2542). *พัฒนาตนเอง : ทางเลือกที่คุ้มค่าในยุคสังคมวิกฤติ*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโสภาธารน้ำใจเพื่อพัฒนาสังคมไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2559, 12 มีนาคม). *จดหมายข่าว สกอ.*, 3(105), 5.

อุมพร ตรังคมบัติ. (2543). EVEREST *พาลูกค้นหาความนับถือตนเอง*. กรุงเทพมหานคร: ชันต้าการพิมพ์.

Coopersmith, S. (1967). *The Antecedents of Self - Esteem*. San Francisco: Freeman.

Maslow, A.H. (1970). *Motivation and Personality*. (2nd Ed.). New York: Harper & Row.

Mussen, P.H., J.J. Conger and J. Kagan. (1969). *Child Development and Personality*. (3rd ed.). New York: Harper & Row Publishers.

Rogers, C.R. (1951). *Client Center Therapy*. Boston: Houghton Mifflin.

Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3thEd.). New York: Harper and Row Publication.

Translated Thai References

Jamnong Adiwatthanasi. (2012). *Buddhism and Social Study*. Bangkok: Mahachulalongkorn University, the President's Office.

Natchanan Kaewchaicharoenkit. (2007). *The Role of Teachers in Managing Activity and Active-Learning*. Retrieved 25 July 2009, from <http://www.itie.org>.

Natkamol Chansathitporn et al. (2002). *The Relationship in Family, Acceptance from friends, Self-Esteem of the Early-teenager*. *Journal of Public Health*, 32 (2), 129-139.

Duangkamol Thongyou. (2014). *The Guidelines for Developing Self-esteem of the teenager with Self-Efficacy Theory*. *Valaya Alongkorn Review*. 4(2), pp.1-12

Theera Chaiyuthyanyong. (1998). *Gestalt's Consulting Process*. *Journal of Guidance*. 25(131), pp.58-65.

Nisanart Sopaphol. (2016, 10 November). *Lecturer in Bachelor of Arts Program in Thai. Humanities and Social Sciences Faculty. Ubon Rajathani Rajabhat University. Interview.*

National Education Act of B.E. 2002. (2002, 19 August). *Royal Thai Government Gazette*, p.30-45.

Malee Chaisena. (2016, 10 November). *Lecturer in Bachelor of Arts Program in Library and information. Humanities and Social Sciences Faculty. Ubon Rajathani Rajabhat University. Interview.*

- Rangsan Singhalert. (2015). Social Study Research Methodologies. Mahasarakam: Mahasarakam Rajabhat University.
- _____. (2015). Social Study Research Methodologies. Mahasarakam: Mahasarakam Rajabhat University.
- Rattana Panyapa. (2016, 10 November). Lecturer in Master of Arts Program in Sociology. Humanities and Social Sciences Faculty. Ubon Rajathani Rajabhat University. Interview.
- Winai Jumpa-on. (2016, 10 November). Lecturer in Bachelor of Arts Program in Public Administration. Humanities and Social Sciences Faculty. Ubon Rajathani Rajabhat University. Interview.
- Sobha Spielmann. (1999). Self-Development: the Alternatives in the Society Crisis Era. Bangkok: The Foundation of Sobha.
- Office of the Higher Education Commission. (2016). (2016, 12 March). Office of the Higher Education Commission Newsletter, 3(105), p.5.
- Umaporn Trungsombaut. (2000). EVEREST leads your child to find the Self-Esteem. Bangkok: Santa Press.